

Super 2[⚡]Li

Akıllı tahta uyumludur.

SOSYAL BİLGİ LER

SORU
BANKASI

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

BİREY VE TOPLUM

İletişim Kurarak Anlaşırız	5
Olumlu İletişim, Mutlu birey ve Toplum	8
Medyanın Hayatımızdaki Yeri	11
Özgürüm, Sorumluluklarımın Olduğu Yere Kadar	14
Ünite Tekrar Testi - 1	17
Ünite Tekrar Testi - 2	20
Ünite Tekrar Testi - 3	23

2. ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu	25
Osmanlı Devleti'nin Fetih Siyaseti	37
Avrupa'daki Gelişmeler ve Osmanlı Devleti'ne Etkileri	46
Osmanlı Devleti'nde İslahat Hareketleri	55
Seyahatlerin Gözüyle Osmanlı	64
Ünite Tekrar Testi - 1	67
Ünite Tekrar Testi - 2	70
Ünite Tekrar Testi - 3	73
Genel Değerlendirme Testi - 1	76

3. ÜNİTE

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Yeryüzünde Yaşam	79
Nüfusumuz	82
Nedenleriyle ve Sonuçlarıyla Göç	91
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü	97
Ünite Tekrar Testi - 1	100
Ünite Tekrar Testi - 2	103
Ünite Tekrar Testi - 3	106

4. ÜNİTE

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Geçmişten Günümüze Bilginin Serüveni	109
Türk - İslam Medeniyetinde Bilginler	112
Avrupa'daki Bilimsel Gelişmeler	115
Özgür Düşüncenin Bilimsel Gelişmelere Katkısı	118
Ünite Tekrar Testi - 1	121
Ünite Tekrar Testi - 2	124
Ünite Tekrar Testi - 3	127
Genel Değerlendirme Testi - 2	130

5. ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Toprak Ana	133
Geçmişten Günümüze Üretim Araçları	136
Sosyal Hayatta Vakıfların Yeri	139
Meslek Edindiren Kurumlar	142
Yeni Meslekler, Dijital Dünya	145
Ünite Tekrar Testi - 1	148
Ünite Tekrar Testi - 2	151
Ünite Tekrar Testi - 3	154

6. ÜNİTE

ETKİN VATANDAŞLIK

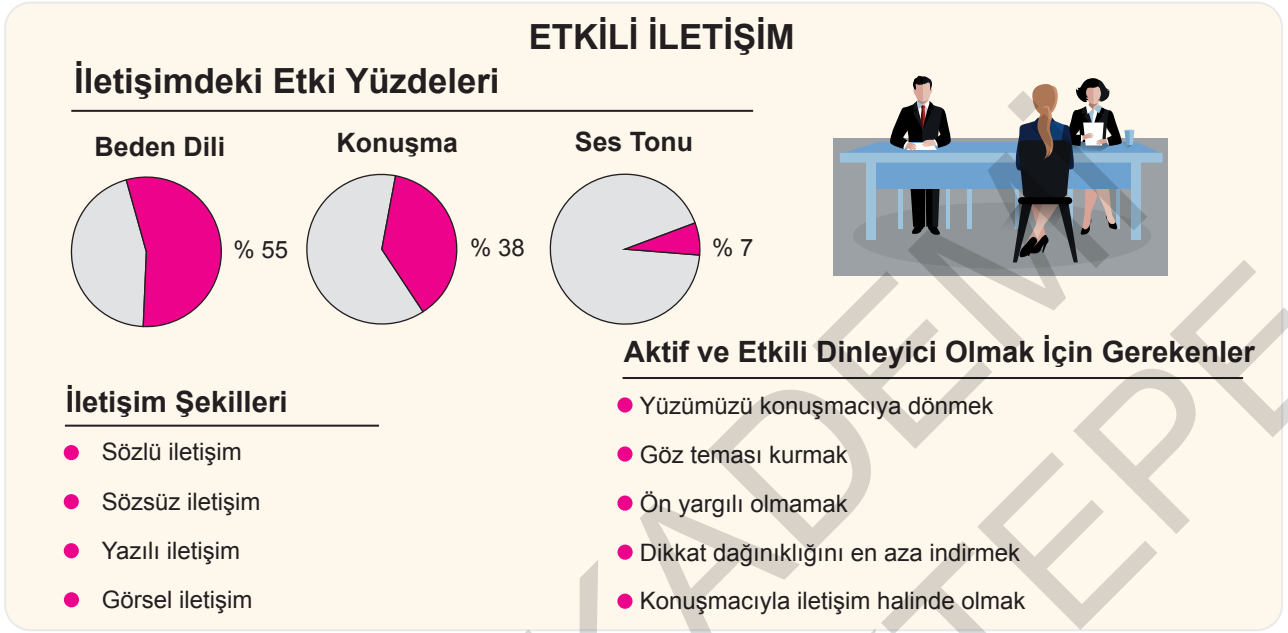
Demokrasinin Serüveni	157
Atatürk ve Demokrasi	160
Anayasa'dan Gelen Güç	163
Daha Fazla Demokrasi	166
Ünite Tekrar Testi - 1	169
Ünite Tekrar Testi - 2	171
Ünite Tekrar Testi - 3	173
Genel Değerlendirme Testi - 3	176

7. ÜNİTE

KÜRESEL BAĞLANTILAR

Yurtta Barış, Dünyada Barış / Biz de Varız	179
Biz Konuksever Bir Milletiz - Dünyayı Biz Kurtaracağız... ..	182
Deneme Sınavı - 1	185
Deneme Sınavı - 2	188
CEVAP ANAHTARI	191

1.

Bu bilgilere göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) İletişimin farklı yollarla gerçekleştiği
- B) Jest ve mimiklerin iletişimdeki etkisinin yüksek olduğu
- C) Aktif ve etkili bir dinleyici olmak için peşin hükümlü olmak gerektiği
- D) Birden fazla unsurun iletişimi etkilediği

2.

Elif'in Günlüğü

Sevgili günlük,
Bugün saat 11:00'de annem ve ben "Eğitimde Yeni Teknikler" konulu bir seminere katıldık. Seminere konuşmacı olarak katılan Aylin Hanım, söyledikleriyle bizi çok etkiledi. Konuşması boyunca dinleyicileriyle kurduğu göz teması harikaydı. Herkes çok dikkatliydi, her an bize söz vereceymiş gibi konuşuyordu. Ayrıca yerinde kullandığı el ve kol hareketleriyle semineri görsel bir şölene dönüştürdü. Beni en çok etkileyen ise ses tonunu uygun şekilde alçaltıp yükseltmesi oldu. Aylin Hanım'ın bir sonraki seminerini büyük bir heyecanla bekliyorum.

Elif'in günlüğüne aldığı notlara bakıldığında Aylin Hanım'ın etkili iletişim kurma yollarından hangisini kullandığı söylenemez?

- A) Empati kurma
- B) Beden dilini kullanma
- C) Jest ve mimik kullanma
- D) Etkili konuşma

3. Nasreddin Hoca bir gün pazara giderken köy meydanında eşeğinden düşer ve acıyla kıvrınır, acı acı çığlıklar atar.

— Başına toplanan kalabalık: "Hemen doktor çağırın ..." diye bağırdıkları,

— Hoca: "Bana eşekten düşmüş birini bulun..." der.

Buna göre Nasreddin Hoca'nın verdiği cevap aşağıdaki iletişim unsurlarından hangisini ön plana çıkarmaktadır?

- A) Empatinin önemini
B) Jest ve mimik kullanımının önemini
C) Ses tonunu ayarlamanın önemini
D) Göz teması kullanımının önemini

4. Sosyal bilgiler öğretmeni Yavuz Bey, doğru ve etkili iletişime örnek olması için öğrencileriyle aşağıdaki görseli paylaşmıştır.

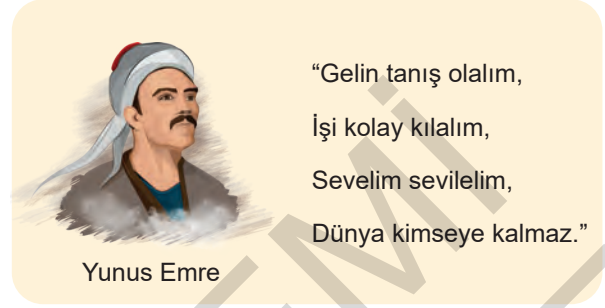
Görsele bakılarak iletişimin doğru ve etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için,

- I. Göz teması kurma,
II. Jest ve mimiklerden yararlanma,
III. Konuşmacıya dönük olma

unsurlarından hangilerinin gerekli olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

- 5.

Halk ozanı Yunus Emre bu dizeleriyle etkili iletişimin hangi ögesini ön plana çıkarmıştır?

- A) Sevgi ve anlayışlı olma
B) Empati kurma
C) Jest ve mimikleri kullanma
D) Beden dilini kullanma

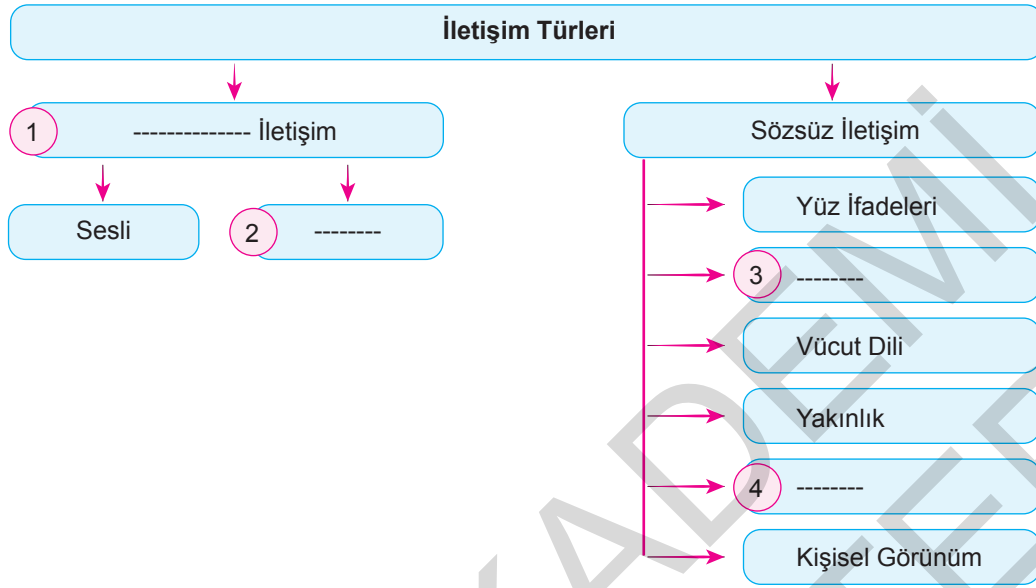
- 6.

Bazı toplumlar bir kadının elini öpmeyi nezaket sayarken, başka toplumlarda kişinin önünde eğilmek nezaket kuralı sayılabilir. Türk toplumunda yaygın olan el öperek başına götürme adeti farklı kültürlerde tanınmayabilir. İnsanların hangi kültürde yaşarsa yaşasın, sevgisini, saygısını, öfkesini ifade ettiği farklı iletişim yöntemleri mutlaka vardır.

Metinde anlatılmak istenen iletişim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazılı iletişim
B) Sözlü iletişim
C) Ben dili ile iletişim
D) Beden dili ile iletişim

7.

Yukarıdaki tabloda boş alanlar, sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangileriyle doldurulmalıdır?

	1	2	3	4
A)	Sözlü	Yazılı	Sessizlik	Konuşma
B)	Yazılı	Sözlü	Mimikler	Ses tonu
C)	Sözlü	Yazılı	Mimikler	Sessizlik
D)	Sözlü	Yazılı	Konuşma	Sessizlik

8.

	Doğru	Yanlış
1. Etkili bir iletişim önce kişinin kendini tanıması ile başlar.		
2. Başkalarına karşı ön yargılı olmak iletişimi kolaylaştırır.		
3. İnsanları olduğu gibi kabul etmek bir iletişim engeldir.		
4. Göz teması kurmanın iletişime olumlu katkısı vardır.		

Yukarıdaki ifadelerin doğru (D), yanlış (Y) değerlendirmesi aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A)	1. D	B)	1. D	C)	1. D	D)	1. Y
	2. D		2. Y		2. Y		2. Y
	3. Y		3. D		3. Y		3. Y
	4. D		4. D		4. D		4. D

1.

Amerikan Filmlerinden İlham Alan Hırsız Yakalandı

Adana'da F.K'nın (88) mendille ağzını kapatıp, tokat attıktan sonra altınlarını gasp ettiği iddiasıyla gözaltına alınan A.L., (38), "Amerikan filmlerini çok izledim, oradaki suçlular yakalanmıyordu. Siz beni nasıl yakaladınız?" sözleriyle polisleri şaşkına çevirdi.

(Genel Ağ haberinden düzenlenmiştir.)

Genel Ağ haberine bakılarak "kitle iletişim araçlarının" işlevleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsanları suç işlemeye yönltebilmektedir.
- B) İnsanları eğlendirmektedir.
- C) Dünyadan bilgileri evimize taşımaktadır.
- D) Eğitim ve alışveriş imkanlarını artırmaktadır.

2. Günümüzde sosyal medyanın çok yaygın olarak kullanılmasının getirdiği olumsuzluklardan biri de kişileri küçük düşüren paylaşımların yapılmasıdır.

Bu bilgiye göre sosyal medya ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sosyal ilişkileri güçlendirdiği
- B) Kişi haklarını tehdit edebildiği
- C) Kamuoyunun oluşmasında etkili olduğu
- D) Bilgi paylaşımını hızlandırdığı

3. RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) akıllı işaretler yoluyla izleyicileri bilgilendirmeyi amaçlar. RTÜK ayrıca ülkemizde faaliyet gösteren yayın organlarını denetleyerek kurallara uymayan radyo ve televizyon kanallarına çeşitli cezalar verir.

Bu bilgilere göre RTÜK ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Denetleme kurumudur.
- B) Medya alanında faaliyet gösterir.
- C) Kitle iletişim araçlarını kontrol eder.
- D) Basın-yayın özgürlüğüne engel olur.

4.

İZLEYİCİ 2017'DE EN ÇOK "AİLENİN KORUNMASINA AYKIRILIKTAN" ŞİKAYET ETTİ

RTÜK vatandaşlardan bu sene en çok "Genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması ilkesine aykırılık" konusunda şikayet aldı.

2017'de toplam şikayet

141 BİN 763

Ailenin korunmasına
aykırılık

63 BİN 501

Çocuk ve gençlerin
gelişimini olumsuz etkileme

26 BİN 374

EN FAZLA ŞİKAYETÇİ OLUNAN PROGRAMLAR

- "Evleneceksen Gel"
15 bin 217
- "Kalp Atışı"
15 bin 217
- "Kismetse Olur"
11 bin 813

EN FAZLA ŞİKAYET ALINAN PROGRAM TÜRLERİ

- "Kuşak Programları"
42 bin 339
- "Dizi Filmler"
28 bin 158
- "Beceri ve Direnç Yarışmaları"
17 bin 259

EN ÇOK ŞİKAYET EDENLER

Şikayetlerin yüzde 67'si erkekler, yüzde 33'ü kadınlar tarafından yapıldı.

Görsele bakılarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Bazı yayınların toplum tarafından tepkiyle karşılandığı
- B) Toplumsal duyarlılıkta erkeklerin daha aktif olduğu
- C) Aile yapısını tehdit eden programların yayından kaldırıldığı
- D) RTÜK'ün televizyon programlarını denetlediği

5. Medyanın insanlar üzerindeki etkileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

✓	Bağımlılık yaratır.
✓	Toplumsallaşmayı sağlar.
✓	Kültürel yozlaşmaya neden olur.
✓	Haber almayı kolaylaştırır.

Bu bilgilere göre medya ile ilgili,

- I. Millî değerlerin önemini kaybetmesine neden olur.
- II. Olumlu ve olumsuz etkileri vardır.
- III. Sosyal yaşam üzerinde etkilidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

6.

"Bir milleti aydınlatmak, doğru yolu göstermek, bir millete muhtaç olduğu fikri gıdayı vermekte basın, bir kuvvet, bir okul, bir rehberdir."

Atatürk

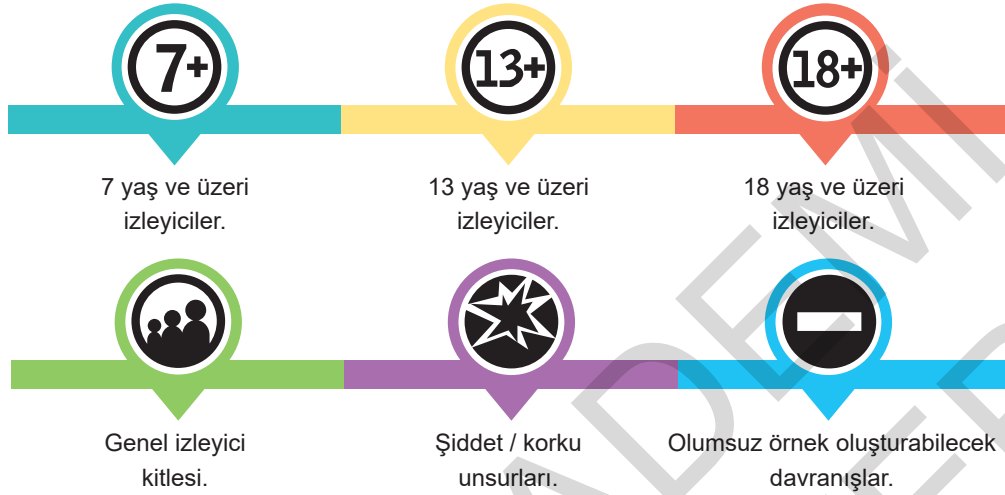
Atatürk'ün bu sözüne bakılarak basın ile ilgili,

- I. Kamuoyu oluşturmada etkilidir.
- II. Halka yol gösterir.
- III. Düşünce hayatının gelişmesine katkı sağlar.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7. Aşağıda Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kullanımını zorunlu kıldığı akıllı işaretler gösterilmiştir.

Görsele bakılarak akıllı işaretler ile ilgili,

- I. Kitle iletişim araçlarının tamamında kullanılan işaretlerdir.
- II. Televizyon yayınlarının içeriği hakkında bilgi veren bir uygulamadır.
- III. Televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bir sınıflandırma sistemidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

8. Medya araçları sayesinde öğrenciler bilgiye kolaylıkla ulaşır. Kültürel değerlerimiz nesilden nesile aktarılır. Öğrenciler dünyanın her yerindeki öğrencilerle iletişim geçebilir, merak duygularını harekete geçirebilir, pek çok bilinmeyen konu ile ilgili yaratıcı düşünceye yönelebilir, yeni fikirler öne sürebilir.

Bu bilgilere göre medya araçlarının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Sosyal ilişkileri zayıf bireylerin yetişmesi
- B) Bilgiye ulaşma imkânının kolaylaşması
- C) Kültürel değerlerin aktarılması
- D) Küresel bilgi alışverişinin sağlanması

9. Televizyon başında geçirilen uzun süre, sorumlulukların yerine getirilmesinde aksaklıklara, dil gelişimi ve kullanımında sorunlara, anne, baba ile ilişkilerin bozulmasına ve sosyalleşmenin engellenmesine neden olmaktadır.

Metne göre,

- I. Televizyon, medya araçlarının içinde en zararlı olanıdır.
- II. Medya araçlarının yanlış kullanımı bireyler arasındaki etkileşimi azaltmaktadır.
- III. Televizyon yayınları farklı kültürlerin evimize kadar gelmesini sağlamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve II D) II ve III

1. Aşağıdaki haritada Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun durumu gösterilmiştir.

Haritaya bakılarak Köseadağ Savaşı'nın sonuçları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Türk siyasi birliği bozulmuştur.
B) Anadolu'daki Türk varlığı sona ermiştir.
C) Bizans İmparatorluğu yıkılmıştır.
D) Rumlar, Anadolu'da güçlü konuma gelmiştir.

2.

Osmanlı Beyliği kurulduğu yıllarda Anadolu'da bir siyasi birliğin varlığından söz etmek mümkün değildi. Selçuklu Devleti Moğollar ile yaptığı Köseadağ Savaşı'nı kaybetmiş ve eski gücü koruyamamıştı. Bizans Devleti kendi içerisindeki iç karışıklıklar ile mücadele ediyordu. Bu olaylar esnasında halk gözetilmemiş ve çok büyük ekonomik sıkıntılar çekmişti. Sosyal devlet ve adalet kavramı tüm benliğini kaybetmişti. Halk bu olaylardan çok büyük zarar görmüştü. Ancak Osman Bey'in halkına uyguladığı sosyal adalet tüm Anadolu'da yankı uyandırmıştı.

(Kemal Tuğrul Fetih ve Osmanlı s. 94)

Parçadan hareketle Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu dönem ile ilgili,

- I. Anadolu'da otorite boşluğu yaşanmıştır.
II. Siyasi çekişmeler ekonomik sorunlara yol açmıştır.
III. Sosyal sorunlar artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II, ve III

3. Aşağıda Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in babası Ertuğrul Gazi'nin konuşmasına yer verilmiştir.

Ertuğrul Gazi

Bağlı olduğumuz Türkiye Selçuklu Devleti hükümdarı Alâeddin Keykubat, beni Bizans'a karşı gaza ve cihat yapmam ve bu devletin topraklarını fethetmem için görevlendirdi. Bizans bu dönemde gücünü kaybetmişti. Tekfurlar ise yönettikleri yerlerdeki halktan ağır vergiler alıyordu. Bizans halkı yönetimden memnun değildi. Bizler Bizans halkı ile çok yakın yaşıyorduk ve onlara da adaletli davranıyorduk.

Metne göre;

- I. Osmanlılar bağımsızlıklarını sonradan kazanmışlardır.
- II. Bizans valileri halka baskı uygulamışlardır.
- III. Osmanlılar İslamiyet'i yayma gayreti içine girmişlerdir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nin Bizans sınırında kurulması ve Bizans'ın eski gücünü kaybetmiş olması Osmanlı için büyük bir avantajdı. Bunun yanında padişahların başarılı yönetim sergilemesi, disiplinli ordulara sahip olunması ve devletin başka milletlere karşı hoşgörülü davranması devletin kısa sürede önemli bir güç hâline gelmesinde etkili oldu.

Bu bilgilerde Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde etkili olan aşağıdaki faktörlerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Siyasi B) Coğrafi
C) Ekonomik D) Askeri

5. Orhan Bey Dönemi'nde,

- Divan teşkilâtı kurulmuştur.
- İlk düzenli ordu oluşturulmuştur.
- İlk gümüş para bastırılmıştır.

Bu bilgilere göre Orhan Bey Dönemi'nde aşağıdaki alanlardan hangisine yönelik çalışma yapıldığı söylenemez?

- A) Askerî B) Eğitim
C) Ekonomik D) Yönetim

6.

Şeyh Edebali'nin Osman Bey'e Nasihati :

"Ey oğul!

Beysin! Bundan sonra öfke bize; uysallık sana...

Güceniklik bize; gönül almak sana...

Suçlamak bize; katlanmak sana....

Acizlik bize, yanılğı bize; hoş görmek sana...

Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana...

Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana..."

Şeyh Edebali'nin bu sözleriyle Osman Bey'e aşağıdaki davranışlardan hangisini öğütlediği söylenemez?

A) Bencil olma

B) Sabırlı olma

C) Hoşgörülü olma

D) Affedici olma

7. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyüyüp siyasi bir güç haline gelmesinde etkili olan faktörler şunlardır:

- Güçsüz Bizans sınırında kurulması
- Türk Beylikleri ile iyi ilişkiler kurması
- Hoşgörü politikası izlemesi
- Yetenekli padişahların iş başında olması
- Önemli ticaret yollarının geçiş noktasında bulunması

Bu faktörlerden kaç tanesi coğrafi konuma dayalı avantajlar arasında sayılabilir?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

8.

Haritaya bakılarak Osmanlı Beyliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Siyasi birliğin olmadığı bir coğrafyada kurulmuştur.

B) Bizans'a komşudur.

C) Denizci bir beylik olarak ortaya çıkmıştır.

D) Birden fazla Türkmen beyliğine sınırı vardır.

1.

- » 1258 Söğüt'te dünyaya geldi.
- » 1281 Babası Ertuğrul Gazi'nin yerine "Bey" oldu.
- » 1284 Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Mesud'un fermanıyla uç beyi oldu.
- » 1299 Yarhisar ve Bilecik'i aldı; Bilecik'i beylik merkezi yaptı.
- » 1302 Bizans'a karşı Koyunhisar Savaşı'nı kazandı.
- » 1324 İlk Osmanlı parasını bastırdı.
- » 1324 Bursa'da vefat etti.

Osman Gazi
1258-1324

623 YILLIK CİHAN
İMPARATORLUĞU'NUN KURUCUSU

Osman Gazi'nin ölmeden önceki son dileği Bursa'nın fethiydi. Oğlu Orhan Gazi babasının bu isteğini yerine getirdikten sonra, Osman Gazi'nin mezarını Bursa Gümüşlü Kümbet'e taşıdı.

Bu bilgilere göre Osman Bey Dönemi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Devletin sınırları genişlemiştir.
- B) Devlet ekonomik bağımsızlığını kazanmıştır.
- C) Gaza ve cihat faaliyetlerinde bulunulmuştur.
- D) Yoğun bir şekilde devletleşme çalışmalarına girişilmiştir.

2. Osmanlı Devleti, kurulduğu yer bakımından önemli ticaret yolları üzerinde; İpek Yolu ve Karadeniz ticaret yolunun geçtiği önemli bir stratejik noktada yer alıyordu.

Bu bilgiye göre kuruluş yerinin Osmanlı Devleti'ne aşağıdaki alanlardan hangisinde avantaj sağladığı söylenebilir?

- A) Siyasi
- B) Ekonomik
- C) Askeri
- D) Sosyal

3. Orhan Bey Dönemi'nde, Bizans ile yapılan Palekanon Savaşı'nı kazanan Osmanlı Devleti, Kocaeli'nin büyük bir kısmını ele geçirdi. Yine bu dönemde Karesioğulları Beyliği ele geçirildi. Böylece, Balıkesir, Çanakkale arası tüm topraklar Osmanlı Devleti'nin eline geçmiş oldu.

Bu bilgilere göre Orhan Bey Dönemi ile ilgili,

- I. Anadolu siyasi birliği kesin olarak sağlanmıştır.
- II. Gaza ve cihat politikası doğrultusunda hareket edilmiştir.
- III. Rumeli'ye doğru devletin sınırları genişlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4. I. Murat,

- Edirne'yi alarak başkent yapmıştır.
- Haçlılara karşı Sırpsındığı ve Birinci Kosova Savaşı'nı kazanmıştır.
- Germiyanogullarından Kütahya'yı, Hamitoğullarından Isparta'yı almıştır.

Bu bilgilere göre I. Murat Dönemi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Veraset sistemi belirgin hale getirilmiştir.
- B) Devlet merkezi yer değiştirmiştir.
- C) Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması yolunda adımlar atılmıştır.
- D) Balkanlardaki Türk hâkimiyeti güçlenmeye devam etmiştir.

5.

Timar sistemi Osmanlı Devleti'ne pek çok açıdan fayda sağlamıştır. Devlet, bu sistemin bir gereği olarak bazı memurlarına ve askerlerine maaş yerine bazı toprakların gelirini bırakmıştır. Bu sistem sayesinde devlet hiç para harcamadan yüz binlerce asker yetiştirebilmiştir. Bu askerler gerektiğinde orduya katılmış, barış zamanında ise çiftçilik yaparak üretim faaliyetlerine katkı sağlamıştır.

Bu bilgilere göre timar sistemi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Hazine giderlerini azaltmıştır.
- B) Orduya hazır asker yetiştirmiştir.
- C) Üretimin artmasına katkı sağlamıştır.
- D) Özel mülkiyet anlayışını güçlendirmiştir.

6.

Osmanlı Devleti'nin yeni fethettiği topraklara Anadolu'dan getirdiği göçebe Türkmenleri yerleştirmesi bu toprakların uzun yıllar elinde kalmasını sağlamıştır. Göçebe Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesini ve bir düzen kurmasını sağlamanın yanında, yeni yerleşilen bölgenin de Türk kültürü ile bezenmesine önem verilmiştir. Osmanlı Devleti o bölgelerdeki yerli halkın inanışına karışmamış, onlara huzurlu ve adaletli bir ortam sağlamıştır. Bu sayede bölge halkının gönlünü kazanmayı da başarmıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ele geçirdiği yerlerde kalıcı olmayı amaçlamıştır.
- B) Yeni fethedilen yerlerin Türkleşmesine yönelik çalışmalar yapmıştır.
- C) Fethedilen yerlerdeki bölge halkının Türkleşmesini sağlayıcı projeler geliştirmiştir.
- D) Yeni fethedilen yerlerde istimâlet politikasına uygun hareket etmiştir.

7.

Osmanlı fetihlerinin hızlanması daha büyük bir orduya ihtiyaç duyulmasına neden oldu. Bunun üzerine yeni fethedilen Balkan topraklarından genç ve yetenekli çocuklar toplanmaya başlandı. Bu çocuklar sıkı bir eğitimden geçirilerek üstün bir asker veya devlet adamı olarak yetiştirildiler. "Devşirme adı verilen bu sistem uzun bir süre Osmanlı Devleti'nin asker ve memur ihtiyacını karşıladı.

Bu bilgilere göre devşirme sistemi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Asker ve yönetici ihtiyacını karşılayan bir sistemdir.
- B) Üretimde devamlılığı sağlayan bir uygulamadır.
- C) Sınırların genişlemesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.
- D) İnsan kaynağı Balkanlar olan bir sistemdir.

8.

Osman Bey,

- 1299 yılında Söğüt'te bağımsızlığını ilan etti.
- Bizans'ın elinde bulunan Karacahisar, İnegöl, Bilecik ve Yenişehir'i fethetti.
- Bilecik'i başkent yaptı.
- İlk Osmanlı parasını bastırdı.

Osman Bey Dönemi ile ilgili bu bilgileri okuyan Mustafa, aşağıdaki çıkarım tablosunu işaretleyecektir.

Ekonomik bağımsızlık kazanılmıştır.

1

Gaza ve cihat faaliyetlerinde bulunulmuştur.

2

Bizans'ın siyasi varlığına son verilmiştir.

3

Merkezi devlet anlayışı benimsenmiştir.

4

Buna göre Mustafa'nın numaralandırılarak verilen çıkarımlardan hangisini işaretlemesi doğru olur?

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 3 ve 4

D) 1, 2 ve 4

9.

Osmanlı pazarlarında çok çeşitli ürünler yer alırdı. Taze meyveler, sebzeler, el yapımı bakır çanak çömlekler, farklı memleketlerden gelen baharatlar pazarda büyük bir canlılık yaratırdı. Mesela aradığınız kumaş ise Anadolu kadınlarının duygularını yansıtan pek çok desende ve motifte kumaş türü bulabilirdiniz. Hatta bu kumaşların farklı memleketlerden bile alıcıları olurdu. Sipariş ile renk renk, desen desen dokunurdu tezgahlarda bu güzel kumaşlar.

Metne bakılarak;

- Osmanlı pazarlarının canlı olduğu,
- Anadolu'da dokumacılığın ileri olduğu,
- Osmanlı ülkesinin dış ticarete kapalı olduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız III

B) I ve II

C) I ve III

D) II ve III

10. Tımar sistemi Osmanlı Devleti'nde çok uzun seneler boyunca uygulanmış olan toprak ve vergi sistemidir. Bu sisteme göre devlet, mülkiyetinde olan toprakların gelirinin bir kısmını maaş karşılığı bazı asker ve memurlara bırakırdı. Bir diğer deyişle devlet, kendisi için çalışan kişilere maaş yerine toprak verirdi ve bu toprakları işletmelerini isterdi. Böylece hem maaş sorunu çözülür hem de ülke topraklarının ekim ve biçimi sağlanırdı. Oldukça verimli ve yarar sağlayıcı olan bu sistemde toprakları işleyen köylüler de gelir elde ederdi.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi tımar sisteminin Osmanlı Devleti'ne sağladığı faydalar arasında yer almaz?

A) Tarımsal üretimin artması

B) Devletin maaş yükünün hafiflemesi

C) Köylülerin yaşam koşullarının iyileşmesi

D) Her an savaşa hazır bir ordunun oluşturulması

1. Mısır'da MÖ 300'lerde kurulan İskenderiye Kütüphanesi hem çok sayıda el yazmasını bulunduruyordu hem de pek çok bilim insanı çalışmalarını burada sürdürüyordu. Mısır'a dışarıdan gelen her kitap çoğaltılıyor, çoğaltılan nüshâsı sahibine veriliyor orijinali ise bu kütüphanede kalıyordu. O dönemdeki tüm kaybolmaya yüz tutmuş kitaplar burada korunuyordu.

Bu bilgilere göre İskenderiye Kütüphanesi ile ilgili,

- I. Farklı ülkelerden gelen kitapları koruma altına almıştır.
- II. Bilgi birikiminin oluşumuna katkı sağlamıştır.
- III. Gök bilimine yönelik çalışmalarda rasathane görevi görmüştür.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Sümerler, tapınaklarına gelen hediyeleri ve depolanacak tarım ürünlerini kayıt altına alabilmek için çivi yazısını icat etmişlerdir. Asurlular, MÖ 600'lerde başkentleri Ninova'da binlerce tableten oluşan bir kütüphane yapmışlardır. Bu tarihin bilinen ilk kütüphanesidir. Burada edebiyat, matematik, coğrafya, astronomi ve tıp gibi alanlarla ilgili kil tabletler saklanmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Çivi yazısının ortaya çıkışı bir ihtiyacın sonucudur.
B) Sümerler, tarih çağlarını başlatmışlardır.
C) Asurlar, kütüphaneciliğin öncüsü olmuşlardır.
D) Astronomi alanındaki ilk çalışmalar Mezopotamya'da yapılmıştır.

3. "Matbaanın geliştirilmesi ile pek çok alanda yeni gelişmeler yaşanmıştır." diyen bir tarihçi aşağıdaki **hangisini bu görüşüne kanıt gösteremez?**

- A) Okuma - yazma oranının artmasını
B) Kitap fiyatlarının ucuzlamasını
C) Yeni fikirlerin geniş kitlelere ulaşmasını
D) Derebeylik rejiminin yıkılmasını

4. **İbn-i Haldun**, "Bir su damlası nasıl diğer su damlalarına benzer ise, bir milletin geleceği de aynen geçmişine benzer." **sözünü aşağıdaki bilim dallarından hangisinin önemini vurgulamıştır?**

- A) Astronomi
B) Tıp
C) Tarih
D) Coğrafya

5. Hiçbir toplumda sözlü aktarım yazı kadar kalıcı olmamıştır. Yazıya ve yazmaya önem veren medeniyetler tarih sahnesinde unutulmamışlardır. Nitekim Sümerlerden önce hayat, kulaktan kulağa oyunu oynamak gibiydi. Söylenen bir sözün olduğu gibi saklanması ve bir başkasına olduğu gibi aktarılması mümkün değildi. Kurulan cümleler ilk kişiden sona doğru gittikçe farklı anlamlara ve ifadelere dönüşüyordu. Yazının icadı ile insanoğlunun birikimleri nesilden nesile aktarılacak günümüze kadar ulaşabildi.

Bu açıklamaya göre yazının icadı ile aşağıdakilerden hangisinin gerçekleştiği söylenemez?

- A) Bilgi birikimi sağlanmıştır.
B) Ticarete takas usulü sona ermiştir.
C) Kültür alışverişi kolaylaşmıştır.
D) Medeniyetlerin kalıcı olması sağlanmıştır.

Bu bilgilere göre Mısırlıların aşağıdaki alanlardan hangisinde ilerledikleri söylenemez?

- A) Astronomi B) Sağlık C) Matematik D) Mimari

- 7.
- Batıda insanlar bilgiyi aktarabilmek için çeşitli yollar ararken doğuda Çinliler yaklaşık 2000 yıl önce dut ağacı kabuğu, kenevir ve paçavraları suyla karıştırarak önce hamur haline getirmiş sonra bu hamuru kurutarak kağıdı icat etmişlerdir.
 - VIII. yüzyılda Müslümanlar kâğıt yapımını Çinlilerden öğrenmişler ve kağıdın Orta Doğu'ya yayılmasını sağlamışlardır.
 - XI. yüzyılda Avrupalılar kâğıt yapımını Haçlı Seferleri sırasında Müslümanlardan öğrenmişlerdir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumlar arasında kültürel etkileşim yaşanmıştır.
B) Avrupalılar kağıdı farklı alanlarda kullanmışlardır.
C) Kağıdın Orta Doğu'da yayılıp kullanılmasında Türkler etkili olmuştur.
D) Çinliler kağıdı icat ederek ekonomik gelir elde etmişlerdir.

- 8.
- Tarihte yaşayan uygarlıklar, yaptıkları çalışmaları veya başarılarını kendilerinden sonraki nesillere aktarmanın yollarını aramışlardır. Bizler günümüzde bu yaşayış ve bilgilere ulaşmak için eski dönem yapılarını, kullandıkları eşyaları, savaş aletlerini, duvarlara çizdikleri resimleri inceliyor ve bir sonuç elde ediyoruz. Elbette geçmiş uygarlıklar hakkında en kesin ve doğru bilgilere ulaşmanın yolu; yazılmış metinleri, yazıtları, eserleri okumaktan geçer. Böylece bir tarih bilgisi elde edebiliriz.

Buna göre "tarih" denilen sürecin başlaması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) İlk Çağ eserlerinin incelenmesinin
B) Tarihi yapılar üzerindeki şekillerin anlamlandırılmasının
C) Yazının icat edilmesinin
D) Takvimin icat edilmesinin

9. Tarihsel süreçte bilginin saklanması ve aktarılmasında kullanılan araçlardan bazıları şunlardır:
- Sümerler kil tabletler üzerine ucu sivri nesnelere basit resimler çizerek kaydetmişlerdir.
 - Mısırlılar papirüsler üzerine farklı renkte mürekkepler kullanarak fırça ve tüylerle yazmışlardır.
 - Çin medeniyetinde kâğıt kullanılmaya başlanmış kâğıdın ucuz, hafif ve taşınabilir olması bilginin kolayca saklanabilir ve aktarılabilir olmasını sağlamıştır.
 - 20. yüzyılda ise CD, DVD, USB gibi icatlar ile bilginin saklama ve paylaşım alanları daha da genişletilmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilginin saklanması zamanla daha kolay hale gelmiştir.
B) Tarihin her döneminde teknolojik gelişmelerden yararlanılmıştır.
C) Bilginin saklanması ve aktarılması sürecini Çinliler başlatmışlardır.
D) Eski dönemlerde bilginin saklanmasında en çok tercih edilen malzeme papirüsler olmuştur.

10. Fenikeliler, Mısır hiyeroglif yazısını sadeleştirerek ilk alfabeyi geliştirdiler. Fenikeliler alfabeyi özellikle Akdeniz kıyılarında yaptıkları ticareti kolaylaştırmak için kullandılar. MÖ 900'lerde Yunanlılar bu alfabeyi kendi dillerine uyarladılar. Yunan alfabesini daha da geliştiren Romalılar bugün de kullanılan Latin alfabesini oluşturarak kullanmaya başladılar.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Buluşlar farklı uygarlıkların katkıları ile günümüze ulaşmıştır.
B) Latin alfabesini Fenikeliler icat etmiştir.
C) İlk alfabe günümüzden yaklaşık 3000 yıl önce bulunmuştur.
D) Tarımsal faaliyetler alfabenin ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

11. Sümerlerin yazıyı icat etmesi ile birlikte düşünceler yazıya aktarılmaya başlanmıştır. Mısır'da ise insanlar "Hiyeroglif" denilen resimli yazı ile düşüncelerini ifade etmişlerdir. Fenikeliler kolay öğrenilip yazılabilen bir alfabe geliştirmişlerdir. Yazı tarih boyunca birçok uygarlığın arasındaki iletişimi sağlamış ayrıca gelecek kuşaklara bilgi aktarımını kolaylaştırmıştır.

Metne göre yazı ile ilgili,

- I. Kültür alışverişini sağlamıştır.
II. Bilgi birikiminin önünü açmıştır.
III. İnsanların düşüncelerini aktarmalarına yardımcı olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1.

İBN-İ HALDUN

Sosyolojinin ve iktisadın öncülerinden kabul edilen 14. yüzyıl düşünürü İbn-i Haldun, vefatının üzerinden 691 yıl geçse de eserleri hala derslerde okutuluyor.

1332

Tunus'ta dünyaya geldi.

İbn-i Haldun

1349

3 kıtayı etkisi altına alan Büyük Veba Salgını'nda ailesini kaybetti.

1351 - 1375

Siyasi ve idari işlerle uğraştı. Tunus, Cezayir, Fas ve Endülüs arasında dolaştı.

1406

Kahire'de hayatını kaybetti.

1383 - 1406

14 senesini Mısır'da kadılık yaparak geçirdi.

1377

En ünlü eseri "Mukaddime"yi kaleme aldı.

1375

Yedi cilt olarak yayımlanan El - İber adlı kitabını yazmaya başladı.

Görsele bakılarak İbn-i Haldun ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sosyoloji bilimin öncüleri arasında yer almıştır.
- B) Hukuk ve yönetim alanlarında görevler üstlenmiştir.
- C) Kalıcı eserler bırakmıştır.
- D) Yaptığı çalışmalarla 13. yüzyıla damga vurmuştur.

2.

Piri Reis'in Kitabı Bahriye Eserinden; Kıbrıs

Osmanlı donanma komutanlarından Piri Reis, "Kitab-ı Bahriye" adlı eserinde Akdeniz limanlarını tanıtmıştır. Çizdiği Dünya haritası, Amerika kıtasının doğu kıyılarını gösteren en eski haritadır. Bu harita sonraki yıllarda çizilen pek çok haritadan daha doğru bilgileri göstermektedir.

Bu bilgilere göre Piri Reis ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı deniz kuvvetlerinde görev almıştır.
- B) Coğrafya alanında çalışmalar yapmıştır.
- C) Kıbrıs'ı fethetmiştir.
- D) Akdeniz limanları hakkında bilgi edinilmesini sağlamıştır.

3.

Biruni (978 - 1048)

Astronomi, matematik, doğa bilimleri, coğrafya ve tarih alanında önemli çalışmaları olan Biruni, Gazneli Mahmut tarafından sarayına alınmış ve "sarayımızın en değerli hazinesi" denilerek övülmüştür. Dünyanın çapını bugünkü değerine çok yakın olarak hesaplayan Biruni, "El Hind" adlı eserinde Güneş'in hareketlerini inceleyerek mevsimlerin ne zaman başladığını belirlemiştir. Galileo'dan 600 yıl önce yaşamasına rağmen Dünya'nın döndüğü fikrini ilk kez Biruni ortaya atmıştır.

Bu bilgilere göre Biruni ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilgilerini kalıcı hale getirmiştir.
- B) Çalışmaları toplum tarafından kabul görmemiştir.
- C) Zamanın devlet adamları tarafından değerli bulunmuş ve desteklenmiştir.
- D) Astronomi alanında önemli çalışmalar yürütmüştür.

4. Aşağıda Türk-İslam bilginlerinin çalışmaları ve buluşları ile ilgili görsellere yer verilmiştir.

Cerruhyetül - Haniyye

İbn-i Firnüs Planörü

El - Cezerî Filli Su Saati

Görsellere bakılarak Türk-İslam bilginlerinin aşağıdaki alanlardan hangisine katkı sağladıkları söylenemez?

- A) Tarih
- B) Makine
- C) Mühendislik
- D) Tıp

5. Türk - İslam bilginlerinin ortaya koyduğu çalışmalardan bazıları şunlardır:

"0" ve günümüz sayı sistemini, geometri, cebir, dört işlem için pratik metotları ilk kez bulmuşlardır.

Devlet yönetiminin nasıl olması gerektiğini anlatan siyasi ve idari eserler ortaya koymuşlardır.

Günümüz dünyasına örnek olan robotik kodlamanın temelleri olan akıllı su saatlerini icat etmişlerdir.

Bu bilgilere göre Türk-İslam bilginleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dünyaya örnek olacak çalışmalar yapmışlardır.
- B) Farklı bilim alanlarında çalışmalar yapmışlardır.
- C) Bazı bilimlerin gelişmesine öncülük etmişlerdir.
- D) Bilgilerini ve buluşlarını kalıcı hale getirememişlerdir.

6.

1

Tıp alanında yaptığı çalışmaları ile tanınır.

2

Makine, robot yapımı mühendislik alanında ünlenmiştir.

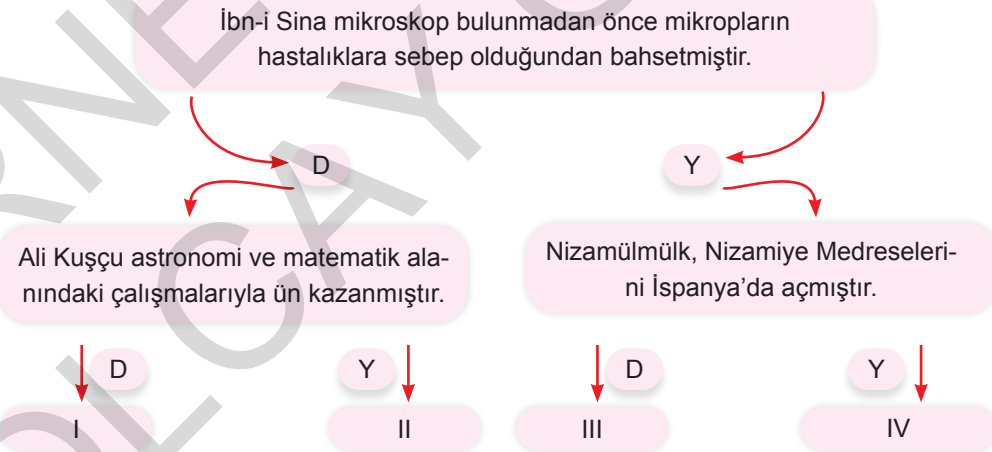
3

Astronomi alanında yaptığı çalışmalarla ünlenmiş, Fatih Dönemi'nde medrese hocalığı yapmıştır.

Yukarıda numaralandırılan kutulardaki boşluklar uygun bilim insanları ile doldurulduğunda aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="background-color: #e6f2ff;">1</th></tr> <tr><td>A) İbn-i Sina</td></tr> <tr><td>B) İbn-i Sina</td></tr> <tr><td>C) Katip Çelebi</td></tr> <tr><td>D) Cezeri</td></tr> </table>	1	A) İbn-i Sina	B) İbn-i Sina	C) Katip Çelebi	D) Cezeri	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="background-color: #ffe6e6;">2</th></tr> <tr><td>Cezeri</td></tr> <tr><td>Katip Çelebi</td></tr> <tr><td>Ali Kuşçu</td></tr> <tr><td>Ali Kuşçu</td></tr> </table>	2	Cezeri	Katip Çelebi	Ali Kuşçu	Ali Kuşçu
1												
A) İbn-i Sina												
B) İbn-i Sina												
C) Katip Çelebi												
D) Cezeri												
2												
Cezeri												
Katip Çelebi												
Ali Kuşçu												
Ali Kuşçu												
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="background-color: #ffe6cc;">3</th></tr> <tr><td>Ali Kuşçu</td></tr> <tr><td>Cezeri</td></tr> <tr><td>Cezeri</td></tr> <tr><td>İbn-i Sina</td></tr> </table>	3	Ali Kuşçu	Cezeri	Cezeri	İbn-i Sina						
3												
Ali Kuşçu												
Cezeri												
Cezeri												
İbn-i Sina												

7.

Yukarıdaki diyagramda doğru bilgiler takip edildiğinde kaç numaralı çıkışa ulaşılır?

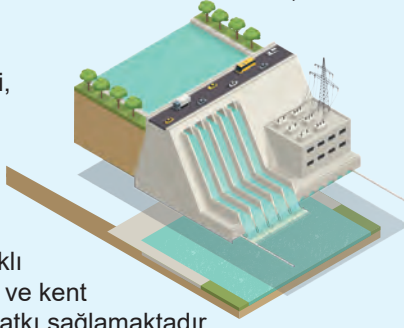
- A) I B) II C) III D) IV

1.

ATATÜRK BARAJI, MALİYETİNİN 6 KATI GELİR GETİRDİ

Atatürk Barajı

- Elektrik üretimi,
- Sulama,
- İçme suyu,
- Balıkçılık,
- Turizm gibi farklı yönleriyle ülke ve kent ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Elektrik Üretimi

- Kurulu gücü 2 bin 400 megavattır.
- Yıllık 8,9 milyar kilovatsaat enerji üretmektedir.
- Türkiye'nin hidroelektrik üretiminin %20'sini karşılamaktadır.

Sulama

- Yıllık ortalama su akışı 26,65 milyar m³tür.
- Türkiye'nin 7 yıllık içme ve kullanma suyunu tek başına karşılayabilecek kapasitededir.
- Bölgede 10 milyon dekar arazinin suyla buluşmasını sağlamaktadır.

Turizm

- Barajı her yıl yaklaşık 50 bin turist ziyaret ediyor.

Balıkçılık

- 26 yılda yaklaşık 150 milyon yavru balık üretimi yapılan baraj, balıkçılığın gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Görseldeki bilgilere göre Atatürk Barajı ile ilgili;

- Birçok alanda ülke ekonomisine katkı sağladığı,
- Balık üretim tesisi kurmaya olanak sağladığı,
- Üretim teknolojisinin bir örneğini oluşturduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III

2. Üretimin değeri ile ilgili aşağıda verilen bilgiler doğru ise "D" yanlış ise "Y" olarak değerlendirilmiştir.

Buna göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisinin hatalı olduğu söylenebilir?

- A) Sümerler tarafından bulunan tekerlek üretim alanında pek çok gelişmeye öncülük etmiştir. → D
- B) Sanayi İnkılabı ile makine gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır. → Y
- C) Buhar gücünün makinelerde kullanımını Sanayi İnkılabı'nı başlatmıştır. → Y
- D) Sanayileşme, kentsel nüfus artışını hızlandırmıştır. → D

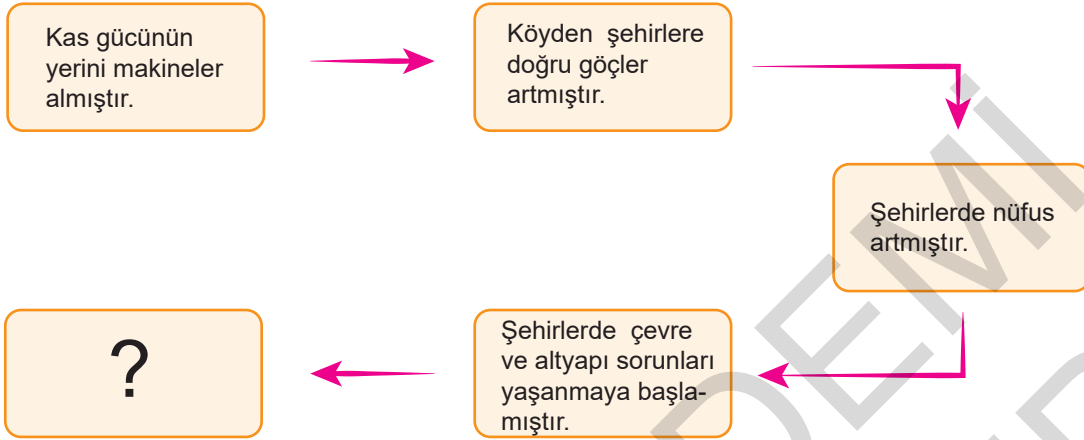
3. Aşağıda üretim alanında meydana gelen gelişmelerin sonuçları verilmiştir.

- Kentlerde nüfuslanma artmıştır.
- İthalat ve ihracat faaliyetleri hızlanmıştır.
- İşçi haklarını koruyan dernekler kurulmuştur.

Bu sonuçların sosyal ve ekonomik alanlara olan etkisi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Sosyal	Ekonomik
A)	I, II	III
B)	II	I, III
C)	III	I, II
D)	I, III	II

4.

Neden - sonuç diyagram takip edildiğinde “?” ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Şehir hayatı zorlaşmıştır. B) Gecekondulaşma artmıştır.
C) Ulaşım hızlı ve çeşitli hâle gelmiştir. D) Hava kirliliği artmıştır.

5. 1800'lü yıllarda üretim teknolojilerindeki gelişmeler, kas gücüne duyulan ihtiyacı azalttı. Üretim arttı. İnsanlar birçok ihtiyacını daha ucuza karşılamaya başladı. Bunun olumsuz etkileri de oldu. İnsanlar işçi hakları olmadığı için uzun saatler çalışıyorlar ve az kazanıyorlardı. Üstelik çocuklar da bu şartlarda çalıştırılıyordu. Fabrika sahipleri zenginleşirken çalışan sınıf fakirleşiyordu. Tarımda makineleşme gerçekleştiğinden köyden kente göç artıyordu. Bu durum şehirlerin plansız büyümesine yol açıyordu.

Metne göre aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilemez?

- A) Sanayileşmenin ilk kez İngiltere'de başlamasının nedenleri nelerdir?
B) Tarımda makineleşme nüfus dağılımını nasıl etkilemiştir?
C) Makineleşmenin sosyal sonuçları olmuş mudur?
D) Kırsaldan şehre yapılan göçler, şehir yapılanmasını nasıl etkilemiştir?

6. Ülkemizde tarımda ilerleme sağlamak adına yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

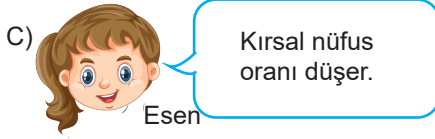
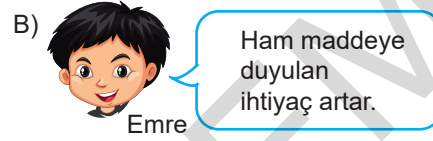
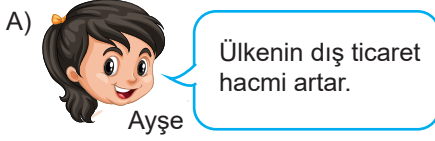
- Bataklıkların kurutulmasıyla tarım arazisine dönüştürülmesi
→ Eğimli arazilerin ağaçlandırılması
→ Traktör kullanımının yaygınlaşması

Yapılan bu çalışmalara göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yeni tarım arazileri elde edilmek istenmiştir.
B) Tarımda Avrupa örneği alınmıştır.
C) Modern yöntemlerin kullanılması önemsenmiştir.
D) Heyelan tehlikesine karşı önlem alınmıştır.

7. Öznur Öğretmen, öğrencilerine üretimde sanayileşmenin etkilerini anlatmıştır. Üretim teknolojilerinin kullanılmasının üretim hızını, artışını ve kalitesini etkilediğini belirtmiştir. Ardından öğrencilerine de üretimde sanayileşmenin artışı ile birlikte ne tür değişiklikler olabileceğini sormuştur.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin Öznur Öğretmen'in sorusuna doğru cevap verdiği söylenemez?

8. Tekerlek, üretim alanındaki birçok teknolojik gelişmeye zemin oluşturmuştur. Tekerleğin dişliler ile birleşmesi makinelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Makinelerde buhar gücünün kullanılması da Sanayi İnkılabını başlatmıştır.

Bu bilgilere göre,

- I. Yaşanan bilgi birikimi Sanayi İnkılabını ortaya çıkarmıştır.
- II. Tekerlek Sümerler tarafından icat edilmiştir.
- III. Sanayi İnkılabı büyük savaşlara neden olmuştur.

yargılarından hangileri ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

9.

Üretim teknolojisinin gelişmesi ile; üretim daha seri ve fonksiyonel hâle gelmiştir. Çok ve çeşitli alanlarda üretim miktarı artmıştır. İnsanların isteklerine göre üretilen ürünler çeşitlilik göstermiştir. Üretim teknolojisindeki gelişmeler köyden kente göçü hızlandırmış şehirleşmeyi artırmıştır. İnsanlar köylerinden ve kültürlerinden uzak, şehirlerde yaşamaya başlamıştır. Fabrika sahipleri zenginleşirken işçi sınıfı ise köleleşmiştir. Üretimin artması zenginleşen kişileri daha da motive etmiş ve üretim alanında bilimsel çalışmalarını arttırmalarını ve istek talep doğrultusunda üretim sürecini değiştirmelerini sağlamıştır.

Buna bilgilere göre,

- I. Üretim teknolojisindeki gelişmeler sosyal hayatı etkilemiştir.
- II. Üretim alanındaki değişimler ekonomik gelirin artmasını sağlamıştır.
- III. Üretim, bilimsel alanda yapılan çalışmaları yönlendirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

1.

1926 yılında kabul edilen Medenî Kanun ile kadınlara;

- Boşanma,
- Meslek seçme,
- Mirastan erkeklerle eşit pay alma hakları verildi.

Bu bilgiye göre Medeni Kanun ile Türk kadınının;

- I. Sosyal,
- II. Siyasi,
- III. Ekonomik

alanlarından hangilerinde erkeklerle eşit hale getirildiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

2.

"Büyük Millet Meclisinde ve millet önünde millet işlerinin serbestçe tartışılması ve iyi niyet sahibi zâtların ve fırkaların düşüncelerini ortaya koyarak milletin yüksek menfaatlerini aramaları benim gençliğimden beri taraftar olduğum bir sistemdir. Bu sistem ile

hür fikirler ortaya çıkabilir ve gelişebilir. Medeni tüm toplumlarda fikir ve vicdan hürriyeti her daim korunmalı ve yaşatılmalıdır. Türk toplumunda her kesimden fikirlerin rahatlıkla ifade edilmesi kadim ve uygar bir medeniyetin var oluşunu gösterir."

Atatürk bu sözleri ile aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Çoğulculuk ilkesinin uygulanmasının
- B) Din ve vicdan hürriyetinin sağlanmasının
- C) Toplumsal adaletin sağlanmasının
- D) Kadın erkek eşitliğinin sağlanmasının

3.

Amasya Genelgesi "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır."

Erzurum Kongresi: "Milletin iradesini hakim kılmak esastır."

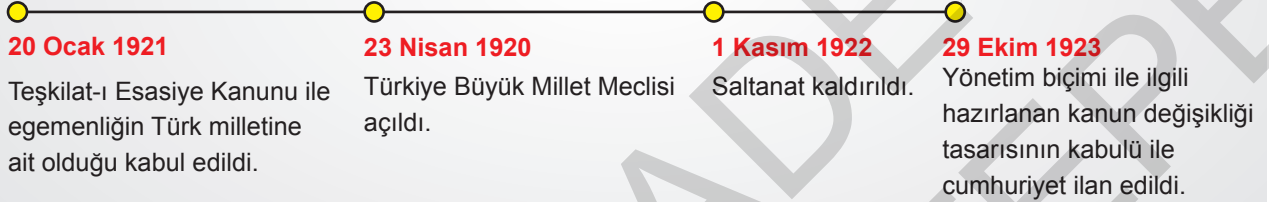
Alınan bu kararlara bakılarak Millî Mücadele Dönemi'nde aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Ulusal egemenliğe dayalı yeni bir yönetim kurmak
- B) Padişah otoritesini güçlendirmek
- C) Saltanatın devamını sağlamak
- D) Ekonomik bağımsızlığı kazanmak

4. CUMHURİYETİN İLANINA GİDEN SÜREÇ

“Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir.”

Türk milletinin bağımsız bir devlet için verdiği mücadele, 29 Ekim 1923'te cumhuriyetin ilanı ile taçlandı.

Görsele bakılarak,

- TBMM'nin açılması ile yeni Türk devletinin rejimi belli edilmiştir.
- Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile ulusal egemenliğin üstünlüğü kabul edilmiştir.
- Ulusal egemenlik adım adım gerçekleştirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

5. Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte,

- ◆ Yeni Türk devletinin yönetim biçimi belirlenmiştir.
- ◆ Ulusal egemenlik gerçekleşmiştir.
- ◆ Mustafa Kemal, cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Buna göre cumhuriyetin ilan edilmesinin sonuçları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- Rejim tartışmaları sona ermiştir.
- Laikliğin son aşaması gerçekleşmiştir.
- Halk, resmi bir şekilde yönetime katılmıştır.
- Devlet başkanlığı sorunu çözüme kavuşmuştur.

6. Aşağıda Atatürk Dönemi'nde gerçekleşen bazı inkılaplar verilmiştir.

- Kadınlara boşanma hakkının verilmesi
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
- Siyasi partilerin kurulması
- Kadınlara mirastan pay alma hakkının verilmesi

Bu inkılaplardan hangisi siyasi haklardan herkesin yararlanması (katılım) amacına yöneliktir?

A) I

B) II

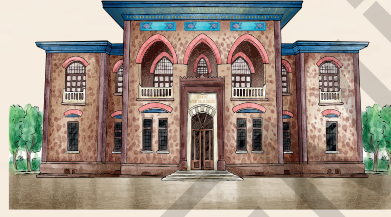
C) III

D) IV

7. Mustafa Kemal, 23 Nisan 1920'de açılan Büyük Millet Meclisi'nin yetkilerini ve hükümetin kurulması konusundaki görüşlerini bir önerge şeklinde BMM'ye sunmuştur.

Bu önergeye göre,

1. Hükümet kurmak zorunludur.
2. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
3. Millî iradeyi vatanın kaderine hâkim kılmak temel ilkedir.
4. Meclis, yasama ve yürütme yetkilerine sahiptir.

I. BMM

Buna göre Büyük Millet Meclisinde kabul edilen yukarıdaki önerge maddelerinden hangisi dönemin şartlarına bağlı olarak güçler birliği ilkesinin benimsendiğini gösterir?

- A) 1. madde B) 2. madde C) 3. madde D) 4. madde

8. Ulusal egemenlik; bir milletin kendi kendini yönetmesi, kendini yönetecek kişileri seçmesi, yönetimde söz sahibi olması ile gerçekleşir.

Buna göre Atatürk Dönemi'nde gerçekleşen aşağıdaki yeniliklerden hangisinin ulusal egemenlik anlayışına yönelik olduğu söylenemez?

- A) TBMM'nin açılması
B) Saltanatın kaldırılması
C) Türk Tarih Kurumunun açılması
D) Cumhuriyetin ilan edilmesi

9. Farklı görüşlerin meclise yansıtılmasının ülke için faydalı olacağını düşünen Mustafa Kemal Atatürk, aynı zamanda yakın arkadaşı Fethi Okyar'a, "Bir parti kur, başına geç ve düşüncelerini mecliste savun." demiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün de teşviki ile çalışmalarına başlayan Fethi Okyar, Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci muhalefet partisi olan Serbest Cumhuriyet Fırkasını böylece kurmuştur.

Bu bilgiye göre Atatürk Dönemi ile ilgili,

- I. Çoğulculuk ilkesi uygulanmak istenmiştir.
- II. Çok partili hayata geçiş yolunda adımlar atılmıştır.
- III. Çok sesli, demokratik bir meclis ortaya çıkarılmak istenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

1. Aşağıda kültür ve kalıp yargılarla ilgili açıklamalar verilmiştir.

Samet

Kalıp yargılar, toplumsal birlik ve beraberliğin güçlenmesine katkı sağlar.

Bizden olmayana karşı hoşgörülü olmak iyiliğin en büyük göstergesidir.

Burak

Farklı kültürlerle karşı saygılı olmak ve onları korumak gerekir.

Kültür, farklı toplumları birbirinden ayırırken aynı toplumu oluşturan insanları birbirine bağlar.

Elif

Yaren

Buna göre çocuklardan hangilerinin doğru ifadeler kullandığı söylenebilir?

- A) Samet, Elif
B) Burak, Samet ve Yaren
C) Elif, Yaren
D) Elif, Burak ve Yaren

2.

Bizim okulumuz farklı milletlerden öğrenci kabul eden bir okul. Geçtiğimiz ay Japonya'dan bir öğrenci geldi. Çok zor Türkçe konuşuyordu ve bir anda ilgi odağı haline geldi. Öğretmenler de ona çok ilgi gösteriyorlardı. Hatta ders sonlarında Türkçe

öğretmenimiz ona gönüllü olarak ders veriyordu. Ona ayrıcalık yapıldığını düşündüm ve bu nedenle onunla arkadaşlık yapmadım. Okula gelmediği bir gün sınıf öğretmenimiz onun Türkçe dersi alma sebebinin bizimle anlaşmak ve oyun oynamak olduğunu söyledi. O zaman kendimi onun yerine koydum ve bizden uzak durma sebebinin kendini beğenmişlikten değil de bize katılma cesaretini kendinde bulamıyor oluşundan kaynaklı olduğunu anladım.

Buna göre Ali ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Arkadaşıyla alay edip eğlenmiştir.
B) Empati yaparak onu anlamaya çalışmıştır.
C) Arkadaşına ön yargı ile yaklaşmıştır.
D) Sınıfa gelen arkadaşına karşı kıskançlık duymuştur.

3.

Sera Etkisi

Dünya üzerine düşen Güneş ışınları başta karbondioksit, metan ve su buharı olmak üzere atmosferde bulunan gazlar tarafından tutulur, böylece dünya ısınır. Işınlardan bu gazlar tarafından tutulmasına "sera etkisi" denir.

Bu bilgiye göre sera etkisinin öncelikle aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Tarım alanlarının azalmasına
B) Mevsimlerin sürelerinin değişmesine
C) Küresel ısınmanın artmasına
D) Çölleşmenin artmasına

4.

KÜRESEL ISINMANIN ETKİLERİ

İklim değişikliği

2016 yılı sanayi dönemi öncesinden bu yana en sıcak 3. yıl oldu.

Alplerdeki buzullar

36 yıldır küçülüyor.

Etkilenen türler

8.688 türün yüzde 19'u iklim değişikliği nedeniyle tehdit altında.

Deniz suyu seviyesi

Yılda ortalama 3.3 mm yükseliyor.

Buzul

Antarktika 2017'de 2 milyon km² küçüldü.

Buzulların erimesi

Kuzey Kutbu'nda en küçük ikinci yaz buzul parçası 4.14 milyon km² olarak ölçüldü. (2016)

Sera gazı etkisi

CO² : 2015'te ilk kez kritik 400 ppm yoğunluğunun üstüne çıktı.

Anormal sıcaklık

Rusya 2016'da bazı bölgelerde sıcaklıklar 6 - 7° yükseldi.

Sert hava koşulları

Güneydoğu Asya'da son 37 yılda görülen tayfunlar yüzde 12 - 15 daha şiddetli geçiyor.

Büyük set resifi

Avustralya'da dünyanın en büyük mercan kayalığı neredeyse yok olmak üzere.

Görsele bakılarak küresel ısınmanın etkileri ile ilgili;

- I. Dünya genelinde iklim değişikliğine neden olduğu,
- II. Birçok canlı türünü tehdit ettiği,
- III. Kuzey Yarım Küre'de yaşamı kolaylaştırdığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

5.

Genellikle toplumda kadınların temel hizmetlerden yoksun olması, fırsat eşitliğine sahip olmamaları, şiddete uğraması, siyasette temsil edilme oranının düşük olması --I-- ile ilgilidir.

Kanıtlanamayan, inançlara dayanan, tahmini, herhangi bir kişi hakkında kısa yoldan bilgi edinmeyi sağlayan, toplumda hızlı biçimde yayılan, olumlu-olumsuz nitelendirmeler --II-- olarak ifade, edilmektedir.

Yukarıda açıklamaları verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II
A)	Cinsiyet ayrımcılığı	Kalıp yargı
B)	Cinsiyet ayrımcılığı	Küresel eşitsizlik
C)	Küresel eşitsizlik	Cinsiyet ayrımcılığı
D)	Sosyal etkileşim	Ön yargı

6. Dünyanın doğal dengesinin bozulmasına bağlı olarak ortaya çıkan ve canlı yaşamını etkileyen sorunlara "küresel sorun" denilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "küresel sorun" olarak nitelendirilemez?

A) Çevre kirliliği

B) Kuraklık

C) Açlık

D) Güneş enerjisi

7. Atmosferde salınan gazlar sera etkisine neden olmaktadır.

Bunun sonucunda küresel ısınma ve iklim değişikliği yaşanmaktadır.

Binlerce hayvan ve bitki türü yok olmaktadır.

?

Diyagramda verilen bilgiler takip edildiğinde "?" ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Buzullar erimekte ve kutup hayvanlarının yaşam alanı daralmaktadır.
- B) Fosil yakıtların kullanılması zorunlu hâle gelmektedir.
- C) Açlık ve kıtlık yaşanmaktadır.
- D) Susuzluk sorunu ortaya çıkmaktadır.

8. Kalıp Yargı

Değişmesi neredeyse imkansız hâle getirilmiş, kalıplaşmış ve kemikleşmiş yargı türüdür. Toplumlar veya kişiler ile ilgili oluşturulmuş genel yargıları içerir.

Ön Yargı

Bir kimse veya bir şeyle ilgili önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılardır. Bir şeyin nasıl olduğunu bilmeden düşünceleri ortaya koyma işidir.

Yukarıda bazı yargı türleri incelendiğinde aşağıdaki yargı örneklerinden hangisinin diğerlerinden farklı bir yargı türüne girdiği söylenebilir?

- A) Kadınlar duygusaldır.
- B) Japonlar çok saygılıdır.
- C) Erkekler ağlamaz.
- D) İşe yeni giren kız biraz sinsi görünüyor.